

Från Dynamitfabrik till Festvåning, Café och Konferens

Vi befinner oss i Nobels gamla dynamitfabrik från 1891. 1889 revs här ett magasin för salpetersyra för att ge plats åt den nya fabriken, som i folkmun kom att kallas "Syran". Fabriken, som konstruerades av den belgiske ingenjören Gustaf Delaplace, stod färdig 1891 och är nu den enda fabriksbyggnaden som finns kvar i området.

Den längre delen av byggnaden delades upp i tre delar där en del användes för lagring av kol, en annan del för lagring av svavelkis och i en tredje del fanns det ugnar för upphettning av kisel. På övervåningen i den höga delen av byggnaden fanns det stora blyklädda kamrar och koncentreringsapparater för svavelsyra som är en viktig komponent i bildandet av nitroglycerin. Nitroglycerinet skickades sedermera vidare ner till *knådningshuset* vid vattnet där dynamitmassan handpressades och patronerades längs med den södra stranden. Efter det slogs färdiga dynamitstavar in i ett brunt, paraffinerat papper och paketerades i kartonger med ett kilo i varje för vidare distribution.

Framställningen började avvecklas 1914 och 1920 flyttades all sprängmedelstillverkning från Vinterviken till Gyttoorp i Västmanland. Vinterviken behölls endast för lagerhållning och distribution. En del provsprängningar och andra experiment utfördes dock ändå fram till 1988.

Efter att verksamheten helt lagts ned lämnades byggnaden att förfalla. I samband med Stockholm som Kulturhuvudstad 1998, renoverades och sanerades den gamla "Syran" av Stockholms Stad för att under knappt en tioårsperiod inhysa *Skulpturens Hus* i lokalerna.

Sedan 2008 driver och äger Markus Aujalay och Erika Michael verksamheten i den gamla fabriken. Här finns numera ett Café som håller öppet alla dagar, året runt och i den Stora Salen en trappa upp erbjuds möjligheter till alla typer av arrangemang och fester. Där kan upp till 500 gäster sitta tillsammans vid runda bord. På bottenplanet, längst bort mot vattnet finns också lokaler, lämpliga för lite mindre middagar, konferenser och möten. Vinterviken är också mycket populärt för bröllopfester såväl under sommar- som vinterhalvåret.

From Dynamite Factory to Banqueting Hall and Café

We are located in Alfred Nobel's old dynamite factory from 1891. In 1889 an old annex for nitric acid was demolished in order to fit the new factory which came to be known as "The Acid". The factory was constructed by Belgian engineer, Gustaf Delaplace, and today it is the only one remaining in the area.

The factory was used for the concentration of sulphuric acid. This acid, put together with nitric acid and glycerol, will result in the emerging of highly explosive liquid nitroglycerine. The nitroglycerine was then gelified into a dense explosive paste and hand pressed to form a dynamite stick which was later sent for wrapping in brown paraffin coated paper. Finally the sticks were packed in wooden crates ready for distribution.

The production came to a definite halt in 1920 when the manufacturing of explosives was relocated to Gyttoorp, some 200 kilometers away from Vinterviken. The factory was kept merely for storage and distribution. Minor experiments and testing of explosives was however randomly conducted until as late as 1988.

After the final departure the factory was left to deteriorate. However, in correlation with Stockholm as European Cultural Capital 1998, the city council undertook the task to refurbish and decontaminate the building. This to host sculptural arts exhibitionists *Skulpturens Hus* who stayed for nearly a decade.

As of 2008 the old factory is manned by proprietors Markus Aujalay and Erika Michael. The building accommodates not only a Café open all year round, but also extraordinary banqueting opportunities. The big banqueting hall on the upper floor seats up to 500 people and is suitable for numerous kinds of arrangements. On the ground level, facing the bay, you will find our other fantastic rooms suitable for smaller gatherings of all sorts such as private parties, weddings and meetings, summer as well as winter.

Dynamiten kommer från det grekiska ordet "dynamis" d.v.s. kraft. Alfred Nobel (1833-1896) tog patent på dynamiten 1867 och den gjorde honom sedermera världsberömd. Nobel krävde i sitt testamente att hans förmögenhet skulle användas till att skapa priser för de som ger den största nyttan till mänskligheten. Det första Nobelpriset delades ut den 10 december 1901 och är nu världens mest kända pris, vilket torde vara Alfred Nobels främsta arv.

Dynamite originates from the ancient Greek word "dynamis" which means power or force. Alfred Nobel (1833-1896) was authorized a dynamite patent protection in 1867, thus making him world renowned. His last will was that his fortune would be used to reward people best beneficial to mankind. The very first Nobel Prize was administrated on December 10th 1901 and is presently the most famous prize in the world, which surely must be the greatest legacy of Alfred Nobel.

Källor:

Richette, Christian (1993), *Västervik, Gröndal och Aspudden – Ett mönstersamhälle utanför stadens hank och stör*
Berith Dahlin 2011-07-25, <http://www.vinterviken-nobel.se/sid4.html>
Tekniska Museet 2011-07-25, <http://www.tekniskamuset.se>